

İNANÇ

Denizli Dolayı Kültür Dergisi

İÇİNDEKİLER

Ayin Olayları	İNANÇ
Halkevi Çalışmaları	TAHSİN SAYGUNİŞİK
Dilde Millî Endişe	FEHMİ ERDOĞAN
Nerde O Günler	W. U. RUCKLER, W. U.
Işıklı Kitabeleri	CALDER, C. W. COK.
İki Dünya	S. TOPRAK
Çulhalığa Ait Mânler	İNANÇ
Paris	ŞÜKRÜ ELÇİN
Yaşadığım Şehir	SEZÂİ ERGÜN
Bir Şiirin Düşündürdükleri	ÖĞRETMENOGU
Kadın Toplantıları	A. ULVİ DARIVERENLİ
Şimdi Uzak	HAKKI SAYIN
Başak	TAHSİN SAYGUNİŞİK
Frikyâ Baş Piskoposları	W. M. RAMSAY,
Yabancı (Tiyatro)	H. HİLMİ ERSAN
Kıbrıs Türkleri	MAURİCE MAETERLINCK
	REŞAT GÖĞEN
	ŞÜKRÜ ELÇİN

ABONE ŞARTLARI:

Yıllık	120 Kuruş
Altı aylık	80 Kuruş
Tanesi	10 Kuruş

ÇALIŞMALAR

Sosyal Yardım Komitemiz, Şubatın birinden itibaren her gün, 541 kişiye sıcak yemek dağıtmağa başlamıştır. Hamiyetli yurddaşlarımızın yardımına kavuşan komitemiz, memleket fakirlerine yaptığı yardımları gün geçtikçe genişletmekte, ve daha başka yardım imkânları düşünmektedir.

SPOR:

Halkevmiz, Atatürk koşusunu büyük bir muvaffakiyetle başarmış, koşuda derece alanlara, Spor Komitemiz tarafından kıymetli hediyeler dağıtmışlardır..

TEMSİL:

Yine bu ay içinde, Temsil Komitemiz (Babaların Günahı) adlı temsili iki defa tekrar etmiş, halkın seyrine arzedilen bu gecelerde bin beş yüzden fazla seyirci bulunmuştur.. Halkın yakın alâkasını bilen Temsil Komitemiz, çalışmalarına fasilasız olarak devam etmektedir.

TOPLANTILAR:

Her ayın başında verilmesi karar altına alınan programlı aile toplantılarından sekizincisi de yapılmıştır.. Neşe ve coşkunluk içinde geçen bu toplantı gecenin geç saatlerine kadar devam etmiştir.. Halkın sosyal hayatında mühim bir rol oynayan aile toplantılarına ileri aylarda muntazaman devam edilecektir.

İNANÇ

Dilde Milli Endişe

Tahsin SAYGUNİŞİK

«Arkadaşımız Tahsin SAYGUNİŞİK'in, (İnkılâpçı Gençlik) in 71 ve 72 inci asıllarında çıkan «Dilde Milli Endişe» başlıklı yazısını; bir çok yerinde tertip hatası bulunması, bazı yerlerinin de noksan çıkması sebebiyle tekrar neşretmeği muvafık bulduk.» İNANÇ

Elimde - Servetifünun - mecmuasının 15 Birinciteşrin sayısı var. Sayfaları çeviriyorum: bir başlık (Vitrin: Cronos).

Yazıyı okuyorum; birşey anlamama imkân yok. Altında imza olmadığına göre yazan bir endişe içinde, dedim. Ve bu endişe, emniyetsizliğin endişesi olacaktı.

Bu sayfadaki yazıları okuyan bütün insanlar bu anlamamazlıklar içine düşmüş olacaklardır. Ortada iki mesele var: bir, türkçe olmıyan kelimeler bolluğu; diğeri berbat edilmiş bir Türk sanatkarı..

İki sütun yazı içinde ondan fazla yabancı kelime saydım. Hele cümlelerin zafiyeti, işaretlerin yersizliği acınacak kadar acemi.

Servetifünun gibi, edebiyatımızda temiz bir şöhrat yapmış, bir devrin sembolü halinde yaşamış bir mecmua için bu, üzülecek bir meseledir.

Bugün, memlekette bir dil dâvası vardır. Bu dâva, tamamlanmamış inkılâplarımızdan, üzerinde ısrarla durduğumuz milli dâvalardan biridir. Bir Türk çocuğu, bir Türk münevveri için ayıpların en büyüğü dilini ihmal ettiği yerde başlar.

Bugünkü neşriyatın kötü belirtilerinden biri de yabancı kelimeler kullanmadır. Dünyü, altı yüz senelik bir devrimizi, medeniyetimiz, kültürümüz, mevcudiyetimizin ileri aydınlanma imkânlarını düşündüğümüz anda lânet yağmuru altına sokuyoruz; arapça kullanmışlar, acemce kullanmışlar diye..

Diğer taraftan da, Karacaoğlan'ları, Kör-oğlu'ları, Ruhsatî'leri, falan veya falanı gücümüzün yettiği kadar alkışlıyoruz: Güzel Türkçe'yi kullandıkları için..

Artık, dilin bir devlet, millet, ve millî bir dâva haline sokulduğu, bütün memleket ay-

dınlarının aynı âhenk içinde, bu konuda yol aldıkları bir sırada; dilde millî endişeyi bir an olsun hatırdan çıkarmamak çok yerinde olur. Bugünün sanat dünyamızda, son inkılâpların uzviyetiyle yaşamış, ruhiyle idrak etmiş; ve bu inkılâpların en canlı tarihini bizzat yaşamış ve görmüş bir neslin büyük çalışması var. Sonra bu çalışmalar büyük mikyasta eyimsellik içindedir. O halde, bu muharrir, hayır bu muharrir değil, bence bu meçhul arkadaş ne yapıyor? Türkçede kelime mi yok? Dilimiz, meramımızı anlatmaktan âciz midir? Tiyatroya ait basit hükümleri anlatmak için mutlaka yabancı bir dile mi koşmak lâzım? Çok yanlış..

Dili halk düzeltmeyecektir; o zaten katıksız konuşur. Dili düzelterek, memleketin aydınları; dili düzeltilecek te şu körolası aydın bozuntularıdır.

Dilin en güzel oluşlarını yaratan, dili, titiz bir emekle işliyen, dili, en güzel bir Isparta halısı gibi uygunluklar içinde düzenlendiren, sanatkarlardır. Bu, açık bir hakikattir. Onun içindir ki, öz sanat verir insanlarımızdan dile ait millî endişeyi duymalarını beklemek bizim millî bir arzumuzdur.

Mesele yalnız yabancı kelime kullanmak ta değildir. Yukarda mevzuubahs yazının ikinci kötü tarafı, işaret ettiğimiz gibi, Türk sentaksının, hayır, Türk sentaksının değil, küll halindeki türkçe anlatışın zayıflığı, eksikliğidir.

Türkçe'de bu şekilde bir anlatış yoktur. Yazı, birşey anlatmamak için değil; çok basit olarak birşeyler anlatmak için yazılır. Mevzuubahs yazıda olduğu gibi, her cümlelerin karşısında kafamızı bir muamma ile meşgulmüş gibi zorlamak, basit bir nesir dilinin ancak kötü karakterinden doğar. Size bu yazıdan misaller:

«Bu sözü herkes yazabilir: bir fıkracı, bir reportör, bir tarihî fıkra muharriri, bir adliye bir gazete sekreteri muavini ve saire. Tiyatroya hiç bağlılıkları yok.»

Nerede O Günler?

Yazan: Fehmi Erdoğan

Neydi o günler. Hey gidi günler bir lezzet halinde zaman zaman canlanıp beni derin derin düşündüren çocukluk günleri. Ne zaman bir haber duysam ürkü ile geçmişteki görünürleri anarım.

Yalınmayak, baş açık gölgesiz yollarda topaç çevirdiğimiz duluğumuzdan, kızıl terler akıtarak bir baştan bir başa yorulmadan kırbaç eskittiğimiz günler.

Lâcivert semada yelpazelenen kuyrukla-rile terazi kurdurup mektup gönderdiğimiz u-çurtmalar, bir semtten diğer mahalleye birer ışıldak gibi bayraklarla havayı bezediğimiz çocukluk âyinleri.

Neredesiniz. Size bulunduğum yerden öz-lemle içim yanarak bakıyorum. Fakat eyvah! o günler ne kadar geride kaldılar. Ben onlar-dan ne kadar aşağıdayım. Yükseklerden ba-na el edip kaçıyorlar. Uzak illerin hayalde renklenen yangınları gibi bir çizgi halinde gö-rünüp kayboluyorlar.

Ben öksüz kalan bir kuzu meleyişle derd-lerimi döküyorum. Ağaç, çiçek, su diyarının çöle atılmış bir kuşuyum. Kokusunda ruhuma

«Tiyatroya hiç bağlılıkları yok» sözüyle, yukarıdakilerin münasebeti tükçenin bir teşek-kül kuralıyla değil, ancak bizim karinemizle meydana çıkabilir. Bir söz grubu daha:

«Sarcey, ve Antoin'lar, D'omico'lar gibi, yani, tiyatroyla değil, tiyatro için yaşayan in-sanlar, hiç bir zaman gazetelerimizde bir ak-törün onayı hakkında etraflıca bir analize bir piyesin sahneye konuluşu hakkında esaslı ya-zılara tesadüf etmek imkânını bulabildiniz mi?»

Sarcey ve İ...ilh. ile - Bulabildiniz mi? - diye kendisine sorulan okuyucu arasında, ya-zarın anlatmak istediği münasebet hani? Ve, «Tiyatroyla değil, tiyatro için yaşayan insan-lar» ne olmuşlar; ne yapmışlar?

esen bir hava bulmak için yurdumun doyulmaz güzelliğini şakiyorum. Neredesiniz? Dalından boru yapıp asker dizilişle yeşilleri sarstığımız topraklar, ağacında esenек sallanışlarla cep dolusu erik topladığımız bolluklar.

Kanar dayımın iki sıpalı boz eşeğine iki-şer ikişer ardılarak kızgın kamerin peşimizden koğalamaları.

Delik deşik pusatlarla bindirbir oynadığı-mız, alt alta üst üste güreştığımız çayırıklar, Servilerin sarı kuş renginde bacağımız sıyrıla-rak koparıp koyduğumuz sularında buzlandır-dığımız üzüm-ler.

Böğürtlen duvarların köpük köpük su parklarını güderek, semtini rüzgâra kattığı ko-kudan sezip mor ışıdamalarına hayran hay-ran bakıp demet yaptığımız menekşeler.

Hepiniz önümde diziliyorsunuz.. Birer bi-rer güzellikle önümden geçiyorsunuz. Güzel yurdumun zevkine doyulmayan tadları! Siz ne güzelsiniz... Ruhum sizi istiyor. Gönlüm sizin-le birleşip birlikte o günlere göç ediyor. Dün-yanın karma karışık durumile bulutlanan ka-fama taptaze anısdırmalar veren günlerim siz ne güzelsiniz. Ufkumda daima kanat açın, be-ni kucağınıza alın!.

Bu, böyle berbat, bozuk mantıksız bir cüm-ledir ki, insanlar alelâde konuşmalarında bile bu hatayı yapmamalıdır.

Bu şekildeki bozukluklar devam ediyor. Zaten bu, yalnız dergiler için söylenilecek acı hakikatlerden değildir. Umumî bir derttir. Ter-cüme romanlar, bizde, zaten bir tenkit yolun-dan geçirilmez. Ve dilde, bir endişe halinde bu romanlarda göz önünde tutulmamıştır. Bir muharrir, bir cümleyi, aslıyla uygunluğu nok-tasından düşünür. Ama türkçe orada yaralan-mış, berbat edilmiş, kimin umurunda. Tercü-me kelimesi acaba bu kusurları haklı göster-meğe kâfi midir?

Türk muharriri, sanat endişelerinin başı-na, dilde millî endişeyi getirmelidir.

Işıklı Kitabeleri

"Eumenia,,

Yazan: W. H. BUCKLER,
W. M. CALDER, C. W. COK.

Denizlinin «Çivri» kazası ve Işıklı nahiye-sindeki Romalılara aid kitapların metinleri-nin okunuşu ve izahatı hakkındaki ingilizce eserin tercümesini koyuyoruz.. Tarih merak-lılarını ilgilendiren bu yazıların lâyük olduğu ilgiyi göreceğinden eminiz.

İNANÇ

EUMENEIA (No: 174-216).

174. Dede camiinin duvarı içinde, mermer bomos.

Pervazları ve yazılı panonun çerçevesi noksandır. Y. 0. 84; eni 0. 35; harfler 0. 015 ilâ 0. 02. levha IX, 174

(Bedende) satır 1 - 5

(Panoda) » 6 -14

M. S. 205

Satır I. kenar kırık olduğundan ay 5 ci mi yahut 9 cu mu olduğu anlaşılamıyor; sayısı 3 yahut 9 olabilir.

Satır 5. isim belki şöyle restaure edilebilir.

E. (siv') psow.

Neşri: C. I. G. 3892 = C. B., sahife 388, No: 234.

175. aynı mahalde, cami içindedir. Bo-mos.

Sütun ve panonun çerçevesi noksandır. Y. 49; eni 0. 28; harfler 0.02 ilâ 0.024. şekil 8.

Şekil 8 11 satır.

Harfler çerçevesi pano haricine çıkıyor-lardı. Bizim restaurationda bu keyfiyetin sağ tarafta vaki olduğu farzedilmiş, fakat fazla harfler çerçevesinin sol tarafında da mahkûk olabilirdi. Yukardaki B. No: 147 nin aşağı-sındaki A gibi, şüphesiz metne nisbeten mü-teahhirdir.

Neşri: B. C. H. VIII, 1884, sahife 242, No: 4 — C. B. sahife 530, No: 379.

176. aynı mahal. Bomos ile müselles cep-he ve çerçevesi pano. Y. 0. 86; eni 0. 29; harf-ler 0. 015 ilâ 02. levha IX, 176.

(Müselles cephede) satır 1— 5
(Bedende) » 6— 7
(Çerçeve) » 8—
(Panoda) » 9—18
(Çerçeve) » 19—
(Bedende) » 20—21

Eğer tov = tootw ise

(Mukayese: avtiw yerine iw, No: 207, satır 10),

Sat. 1-4 anlaşılabilir. Müselles cephenin çerçevesinde şimdi noksan olan harflerin mev-cudiyetini farzetmeğe lüzum yoktur.

Neşri: B. C. H. VIII, 1884, sah. 243 = C. B. sah. 530 - 532, No: 380.

177. aynı mahalde. Bomos, üst ve alt per-vazlar, ve yazılı panonun çerçevesi noksandır. Y. 0. 98; eni 0.37. harfler 0. 015 ilâ 0. 025.

Ş. 9.

Ş. 9. 12 sat.

Bu taşın tarihi hakkında bak: No: 200, haşiy.

Neşri: RAMSAY, J. H. S. IV, 1883, sah. 400, No: 18 - C. B. sah. 521, No: 362.

178. aynı mahalde. Bomos, üst ve alt per-vazları ve çerçevesi panonun üstündeki çe-lenk noksandır. Çelengin üstündeki kabak çi-çeği ve panonun çerçevesi hâlâ mevcuttur. Ölçmek mümkün olmamıştır. L. IK, 178.

7 sat.

Neşri: B. C. H. VIII, 1884, sah. 242, No: 3 - C. B. sah. 392, No: 257.

179. Aynı mahalde dört mermer parça, birbirine yakın olarak cenup ve şark duvarları içine konulmuştur. Mermerin rengi ile harfler-den aynı metne ait oldukları anlaşılıyor.

Parça A: Y. 0. 41; eni 0. 29; iki taraf-tan yontulduğu için parçanın altındaki 0.10 yüksekliğinde olan yazılı kısmın eni ancak 0.16 dır.

Metnin üstünde yontulmuş sathın yüksekliği 0.31.

Parça B: Y. 0.095; eni 0.15. her tarafı kırılmıştır.

Parça C: Y. 0.17; eni 0.12. her tarafı kırılmıştır.

Parça D: Y. 0.31; eni 0.27. tek satır; parçanın sonuncu satırıdır; parçanın üstündeki; sol taraf yontulduğu için eni ancak 0.16 dir.

Atideki tertipte B ile C nin ayrılıkları derecesi şüphelidir. Fakat parçaların sıralanmasında şüphe yoktur. S. 10.

Ş. 10 A Sat. 1 — 3
B » 4 — 6
C » 7 — 12
D » 13

Sat. 1 in üst tarafına ilâve edilen - wos yerine ovs hakkında muk. tiopn 708, bizim No: 6: J. R. S. XIV, 1924, sah. 28.

Sat. 4-5 te restaure edilen isimler hakkında sarahat yoktur.

Sat. 12 de solda T nin ufkî hattı ve sağda A nın üstü bllidir.

Aynı metnin kısımları olduğu gösterilmek-sizin TOD tarafından neşredilmiştir. B. S. A. XI. 1904 - 1905, sah. 31, No: 3, 4.

180. Emircik. Bomos pervazlı kaidesi noksandır. Üst pervazları fazlaca aşınmıştır. Y. 0.62. eni: yukarda 0.38. bedende 0.30; harfler 0.017. L. IX, 180.

(Pervazda) Sat. 1— 4.
(Bedende) » 5
(Panoda) » 6—16
(Panonun altında) » 17

Sat. 7, 10, 12, 15, 16 da pervazlı çerçevenin sağ tarafında harfler mahkûktur.

181. aynı mahal. Bizantin tezyinatına ait mermer parça. Her tarafı kırıktır. Y. 0.22, eni 0.52; harfler 0.03. Ş. 11.

Ş. 11. 1 sat.

İkinci harf Z dir. A yahut (1) değildir.

Soldaki kırık sath taşın aslı kenarına yakındır. Solda bir kolu görülen haç bitişik blok-

(1) Muk. atspor opayhpiovsavoi opâvs, STRACK. DYN. d.ptolemaer kitabe No: 103 c. bu istişhadi prof. A.S. HUNT'In lûtfuna borç-luyuz.

ta tamamlanmıştır. Bu bloklar, belki, üzerle-rinde dinî metinler mahkûk olan bir klise du-varı ve yahut bölmesini aksamından idiler. Şeritlerle birbirine bağlı olan isetteler X cı asrın evsafı mümeyyizesini haizdir. Muk. Ber-gamaya ait örnek, Wiener Stud. XXIV, 1902, sah. 447, taf. VI, I.

182. aynı mahal. Bomos, aşğ tarafı kırıl-mıştır. Bedenin önu çok aşınmıştır. Y. 56; eni: üstte 0.32 bedende 0.24: harfler 0.018 ilâ 0.02. L. XI, 182.

(Pervazda) sat. 1— 2
(Bedende) » 3—16

Sat. 14—16. hem maliyeye hem de şehre ait rûsum, No: 180 deki gibi.

RAMSAY tarafından kısmen neşredil-miştir. C. B. sah. 585, No: 228.

183. Mermer bomos. yolun kenarında, bir mahfaza duvarı içine vaz'edilerek baş aşağı, ve önu içeride olarak vaz edilmiştir. Üstte ve alttaki çıkıntılı pervazlar noksandır. Fakat izleri mevcuttur. Resimdeki profilleri tahminen restaure edilmiştir. Heyeti umumiyesinin Y. 1, 17; bedeninin eni ve K. 0.43; bedeninin Y. 0.75; panonun çerçeve içinde Y. 0.34. harfler 0.018 ilâ 0.02. L. K. 183 a, 183 b, 183 c, ve ş. 12. önde metin A, sağ tarafta metin B, sol taraf-ta metin C.

Ş. 12 (ön)
A— sat. 1 - 3
(Panoda sat. 4 - 13
sağ taraf)
B— Sat. 1 - 28
(Sol taraf)
C— Sat. 1 - 14

A. sat. I. altı tef'ileli manzumenin şimdi zayi olmuş bir pervaz parçasında mahkûk olan başlangıcı, muharrir tarafından adının

sı hakkında serdedildiği aşikâr olan be-yanatını tamamlamak üzere şöyle restaure edildi: «iki asıl kelimeye mukabil bir isim ol-duğundan, ben, Gaios «mübarek» ve «hayırlı» olduğumdan, bu beyanatta bulundum.»

Savos, ayos ve aydos kelimelerindeki harfler rakam itibar edilince bukelimelerin hep aynı kıymette olduğu görülür; bu kelime-lerden her hangisinin harfleri cemedilirse yekû-nun 284 olur. Muk. F.

DORNSEIF, *Das Alphabet in Mystik u. Magic* (1925), sah. 96, 100. sat. 7 Opoya-tosos in mânası belli değildir.; vekil mânasına gelebilir, GICERO, *de or.* 1, 45, 198 de olduğu gibi; ve yahut küçük bir memura de-lâlet edebilir, P. OXY. 899 (takriben M. S. 200) sat. 17 de olduğu gibi iki mısradan M. e. III cü asırda umumiyet üzere bu mânada kul-lanılırdı. 1. G. R. IV, sah. 262 de *negotiator aut procurator privatus* diye tercüme edilmesi doğru değildir. Çünkü bu gibi memurlara ve-rilmesi mutad olan ad opazpatratus idi; muk. 1. G. E, IV, hakkında 186, ROSTOV-TZEFF tarafından veirlen izahat, *Soc. Econ. Hist. R. Emp.* sah. 563, No: 4.

Sat. 13: Drov kelimesi monogrami ile temsil edilmiştir; Y harfinin iki üst hattı belli-dir. Hemen ondan sonra kelimesi için kullanılması mutad olan monogram vardır ki hatları silinmiştir. Fakat hâlâ farkediliyor.

B— Sat. 13. W (w) dros kelimesinin restorationu, kırığa yakın W harfinin kenarı-nın belli olmasıyla temin edilmiştir.

Sat. 14, ter ne kadar harfler belli değilse d, C. B. sam. 386 da olduğu gibi () pa değil, Spvypa okunması ihtimale pek yakındır.

Sat. 21 - 22. belki Luka inciline telmihdir. XII, 19:

Sat. 28. Muk. I. v. perg. 576 I. G. R. IV. 507, satır: 30 muharririn ow âp ryoyr si tezadı kat'i surette teyid eder. Burada olduğu gibi.

C— Sat. 1 - 2. Dvpa kelimesi burada, mzkûr kelimeyi ve yahut monogramını havi başka cenaze kitabelerinde olduğu gibi, (1) mecazî değil, hakikî manasıyla, mezar kapı-sına delâlet eder. Eğer mezar taşının önünde ve yahut başka bir cephesinde maykûk ise (bu-rada sol cephe dedir) methali örten levhanın o tarafta olduğuna delâlet ediyordu. Biz bugün

(1) Muk. Bizim No 197, 212, 216, ve C.B. No. 210, 227, 242, 247, 251, 280 ile RAM-SAY'de sah. 367 ve 395 teki haşiyeler. IVcı asırda betondan inşa edilmiş yer altı mezar-hücrelerinin iyi bir örneği (svzxpisvav) BUTLER tarafından sardis, i, 1, sah. 174 te tarif edilmiştir. I. v. ez cümle altında şark duvarında oyulmuş basamaklar'dan bahset-mektedir.

makine kapaklarının ve muslukların mevkiini göstermek için buna işaret kullanırız. Bunlar gibi, kapı lvhası toparkla örtülünce böyle bir işaret olmasa güç bulunurdu. KAIBEL, *Ep. Gr.* 545 te dopa kelimesi mezara girilen ka-pıya işaret eder:

Bizim mısralar, amelî bir gayeye hizmet ettikten başka VERGILUS'E aittir bir mevzu üzerine işlenmiştir: *facilis descensus Averno* sed revocare gradum, ilh.

Sat. 7 - 14. Münasip bir restauration tek-lif edilememiştir. MATA inciline vaki telmih, XXV, 46; (or Sir dixaa us zinw arcviw), salihlerin bize sema yolunda rehber oldukları hakkında bir beyanat şeklinde tevsi edilmiş gi-bi görünüyor.

Bu metinde gaios'ın dini hakkında hiç bir şüphe olamaz; A, 13 ve C 4-7 de hıristiyan olduğu açıkça anlaşılıyor (1) B, 21 - 24 teki maddî adile maruf olan grup: EUSEB. *H. E.* V, 16, 24.

(1) Gaios hıristiyan adı olduğu hakkın-da muk. vi oripi Fâüov xai, Apnyavdav o E'upurriás

İki Dünya

Çatından aynı âhenkle akan yağmur,
Camlarında uçan hırçın rüzgâr.. Ve deniz..
İçerimde uzun ve denizden o sükûn var;
Götürür beni duygum bir yurda günsüz, ge-
cesiz,
Gönlümde doğar hayatın o nihayetsiz
usancı..
Her saniyenin imkânı uzar binbir tatla..
Bağlanır hülyalarımız her gece altın yarına..
Bir türlü geçinmez yaşarız şu tabiatla,
Güleriz kâh kıpkızıl teşrin akşamlarına,
Kâh içimizde yanar eylûlde tesellisiz acı..

S. TOPRAK

Çulhalığa Ait Mâniler

Denizli, birkaç asrı aşan bir dokumacılık tarihine maliktir. Bugün, Denizli'nin ekmeği, hemen hemn tezgâhların mekiklerinden doğmaktadır. Tarihler, vesikalarla, Denizli dokumacılığını tâ Frikyâ tarihine kadar götürmektedirler.

Bugün, Denizli halkının büyük kısmı çulhalıkla geçinmektedir. Bu yüzden Denizliye yüzbinler değil, milyonlar girmektedir.

Yurdun her köşesinde, çeşitli mallariyle tanınan Buldan, Kadıköy (Babadağ) ın, dokuma, iplikli bezlerinin kalitesi ve güzelliği hususî bir önemle belirtilmektedir..

Böylece, birçok asırların malı olan bu sanatın, teessüs etmiş, yaşamış ve genişlemiş bir folkloru olacağı tabiidir. İlerki sayılarımızda bu belirtilecektir.

Bu sayımızda, mevzuları çulha olan, çulhaların çalışma ve inanışlaunu gösteren mânilerden bir kaçını veriyoruz:

Ayağımın altı çukur
Makarast Kuran okur
Çulfalar (1) fatiha okur
Ne helâldır bu çulfalık.

Masıramda ip uzanır
Bilmiyen canlar özenir
Çulfalar altın kazanır
Ne helâldır bu çulfalık.

Çıkrığının alt direği
Üstüne yağar kıracağı
Gözümün nazlı çırağı
Ne helâldır bu çulfalık.

Donluğumun yüzü aktır
Dokuyanın kalbi pakır
Çulfaya fatiha hakır
Ne helâldır bu çulfalık.

(1) Bu havalide çulha kelimesi (çulfa) olarak kullanılmaktadır.

Çıkrığının ipi demir
Eğirelim gınır, gınır (2)
Bu iş bize Hak'tan emir
Ne helâldır bu çulfalık.

İNANÇ

(2) (Gınır, gınır) ipliğin çıkardığı sesi anlatmaktadır.

İNANÇ

PARİS

Esmerdi,
Uçaridi o delikanlı.
Kadın, şöhret ve «Bordo» şarabı,
Unutturdu
Vesika ekmeğini ona,
Beyaz perdede.

ŞÜKRÜ ELÇİN

YAŞADIĞIM ŞEHİR

Bir yeşil örtüye bürünmüş şehir,
Tatlı kıvrıntılar: ufuk uazkta;
Sonsuz bir yeşillik burada nehir,
Yollarsa hazlara doğu akmakta.

Koşuyor gözümün hududunda su,
Çiçekler ağaçlar, görünen yeşil...
Ve sanki bir murad, bu, şehir değil,
Bağlıyor kendine ulaşan ruhu..

Burada yükselmek istiyor içim,
Başım kuşlar gibi, şehir bir engin,
Yeşilden örülmüş hasreiller, benim,
Sular şarkısıdır buarda içimin..

SEZAI ERGUN

Bir şiirin düşündürdükleri

ÖĞRETMENOĞLU

5 İkinci Teşrin 1942 tarihli Servetifünun dergisinin şiir sahifesinde şu başlıklı bir şiir var: N. İlhan Berk: Bir taraftan yeni şiirin imkânlarını arayan, diğer taraftan imkânlar içinden faaliyetler gösteren şiirin, uzunca şiirinden bazı parçalar:

Seni medhüsenâ etmeliyim

Yüzümün, gözümün, ellerimin hali için vücum.

Ağzım, seni şarkıların için sevmiyorum

Seni bugün alıp bir kıtaya çıkarmak isterim.

İmzalı kocaman kitaplar açan parmaklarım

Uzun ve hep aynı kaldığınız için Elhamdülillâh.

Bir akşam sizinle firar edeceğim ayaklarım..

Genç nesil, ve onun şiiri... dünya ne tuhaftır. Hadiselerin tekerrürü, zamanın her bölümünde ayakta, Bu beğenmeyiş, her nesil anlayışında zevkimizin, hükümlerimizin, estediğimizin damarlarına yapıyor. Yukarıki şiir sahibinin ve onun dahil olduğu zümrenin kıymet listelerinde artık, Yahya Kemal Hâşim, Kâmi falan yok... Yeni ve genç şair kafasını bir kahvehane masasının üstüne eğmiş, uçan kuşdan medet, gelip geçenden fikir kapıyor. Ve sonra da bunları, bir avuç tesbih danesinden ibaret kalabalığı, bir pamuk ipliği üstüne diyor.

Realist zümre çocukları (şairleri) sokaklarda dolaşan dilencilerin canlılara fırlattıkları dualara benzer şeyler söylüyorlar. Bir meraklı çıkıp ta her gelene geçene elini uzatıp «Elhamdülillah!», «Hamdolsun!» diyen dilencilere sokulsa, onların deyişlerini kurnazca zaptetse, ve bunları ardarda getirip bir kitap yapsa ve çıkarsa, evvelâ genç nesil şiir istidatları, kendilerini bulamadan tanrılarını bulmuş gibi sevinecekler.

Yukarıda seçip aldığımız mısralarda şair, ağzını bir kıtaya çıkarmak istiyor. Ne garip bir arzu: ellerine, ayaklarına, kaşlarına, gözlerine ve yabani zevkini senelerce bir ağır yük gibi taşıyan kafasına bin bir teşekkür sunuyor.. ve parmaklarının değişmesine hamd ediyor. Nekadar güzel bir yakalayış. Sonra da, ayaklarını da alarak firar etmek..

Hele şu iki satır nekadar manâsız:

Vücumum; yalnız sana mahsus en güzel gerinmeler dünyanın,

Sana ilân ederim ramoldüğünü dağlar, taşlar, ağaçlar beyan ederim.

İkinci mısra müthiş bir kelime hercümerci.. mana mı; Hayır zevk mi.hani?. Bir yığın kelime.. düzensiz karışık, manâsızca dizilmiş bir kelimeler yığını.

Böyle kötü bir şiir, ancak böyle kötü iki mısra ile bitirilebilirdi.

Kadın Toplantılarından

(Okumak Evi)

A. Ulvi DARIVERENLİ

Okumak evi kadın hocaların kadınlara msülmanlık hakkında öğüt verdiği eve denir. Kadınlar arasında hoca tanılan ve sayısı Denizli'de üçle beş arasında bulunan bu kadın hocalar cuma günleri öğleden evvel kendi evlerinde mahalleden, uzak yakın köylerden kasabaya gelmiş olan evli kadınlara msülmanlığın kadınlara taallük eden ibadat ve muamelâtı ahlâkiyata ait meseleleri etrafında izahat ve irşadatta bulunur. Kadınların kocalarına ve çocuklarına karşı yapmaları lâzım gelen mühim meseleleri anlatır. 30 - 40 sene evvel eski harflerle yazılı kitapları okuyan kadın parmakla gösterildiği için kadınların bir kitabı okuyup dinliyenlere anlatabilmesi her babayığitin kârı olmadığından bir ilmihal kitabındaki abdest, namaz, oruç meselelerini okuyup anlatmak iyi bir iş idi. Zaten kulaktan duymak suretile bir kaç şey bellemiş olan kadınlar msülmanlık erkân ve âdabını daha esaslı öğrenmek için okumak evlerine çok rağbet gösterirlerdi. Yarım saat kadar devam eden vâiz ve nasihatten sonra bazan mevlût okunur. toplama suretile tedarik edilen pekmezden şerbetler yapılır. Anada Yunustan ilâhiler, na'atlar, tevhitler, tehliller okunarak her kadın dinî duygularını tazelemiş ve Tanrıya karşı kulluk borcunu, ailesine ve cemiyetine karşı sevgi ve saygılarını yenilemiş olur.

Okumak evlerine küçük çocuklar getirilmemesi âdet hükmünde olduğundan kadın mevlitlerinde olduğu gibi ses ve dedikodu olmaz. Huzur ve sükûn içinde dinlenen öğütler, ahlâkî faziletler muhitte çok iyi tesirler uyanır. O devirde kocasından izinsiz evden çıkamayan kadınlar evine, ailesine bağlanma meseleleri etrafında olduğu telkin sayesinde koca-

sına hürmet ve muhabbetle kusur etmenin büyük bir kabahat olduğunu iyice kavradı. Okumak evi eski devrin bir terbiye yuvası halinde idi. Fakat gitgide eski safiyetini kaybederek kadınlardan para toplamak vasıtası derkesine inmiş olduğundan Cumhuriyetin ilânından itibaren tarihe karışmış oldu.

Şimdi Uzak

Uzak bahçelerden
Yüklü kervanlar inirdi bu şehre;
Kuşlar gibi dost: bahara, meyvaya..
Şimdi, şehrim'in bahçelerinde
Aslan yeleli heykellere binmiş;
Çocuklarını oynuyor!
Göğüslerinde Nisan çiçekleri,
Hülyalarına serçe kanadları takılı
Bir güvercin sesi dudaklarında..

Şimdi kuru yapraklarla dolu Şehrim..
Bir gün, yine gülerek
Kervanlar dönecek mi ufuktan.
Bulutların üzerinde, yıldızlara yakın
Dağlar üzerinden... Dost, bu şehre.
Bu göğe,
Bu aya..
Eskiden,
Uzak diyarlardan meyva yüklü
Kervanlar inirdi şehrim..
Kuşlar gibi dist: Bahara, meyvaya..
Şimdi kuru yapraklarla dolu Şehrim..

HAKKI SAYIN

H İ K Â Y E

Başak

Tahsin SAYGUNİŞİK

— Geçen sayıdan devam —

Kara suyun, Büyükçaya dikine kavuştuğu yerle, solda hafif kabartılarla batıya doğru uzanan Doma sırtları arasındaki geniş ve bereketli topraklar onlarındı. Bahar yaklaşıncı binlerce dönüm toprağın yüzü yeşil bir kadife ile örtülür, ve bahar biraz ilerleyince kökü bu civarın en kuvvetli toprağına sokulu nebatlar boy verir; akşamları, iklimin tatlı rüzgârını yüzlerinde duyar duymaz, bu yeşil tabiat, ve ekinler başlarını ahenkli bir surette Doma sırtlarına doğru kıvrarak sallanırlar, geniş tarlalar o zaman dalgalarla, örtülü bir denizden farksızdır.

Yeşilova köyünün yarısı Hacı beylerindi. Bey ellisini çoktan aşmış yaşına rağmen her gün tarlalarında çalışan işçileri görmek, nihayetsiz bir yeşillikten ibaret toprağı, atının üzerinde gururla doğrularak seyretmek için, ahırında hususî surette beslediği atına biner; yayvan köy kaldırımlarından dört nala geçerek dere kenarındaki kazları yüreklerinden ürktür, çeşme başındaki kadın ve kızları çığlıklar içinde korkutur, tarlalarına vardktan sonra da, işçilerle babayani bir tavırla konuşarak onlarla şakalaşırdı.

Yalnız köy değil, köyün hemen burnu dibindeki kasaba da onu seviyor, ve sayıyordu. Kasabada,

onun adı söylenince derhal bereketli topraklarına söz geçer, o senenin mahsulu hakkında rivayetlere varan rakkamlar söylenir..

Hacı bey cömert, babacan, bazıların dediği gibi cesurdu, erkekti.. Köyün ihtiyarlarıyla asmalı kahve altında taş yerleri altın çizgilerle oymalı, göbeği sedefle süslenmiş tavlasını açar; kızıl ve gür bıyıklarile de oynamayı hiç unutmuyarak, kahkahalar içinde tavla oynar, yense de yenilse de parayı o verir.

Köyün gençleri, bu zamanlarda onu hayran ve tutkun gözlerle seyredir; beyin gözleri içine tatlı tatlı, hürmetle bakarlar.

Hacı bey, ara sıra Ocakbaşı köyüne giden toprak yolun kenarındaki çift taşlı değirmeninde oturur, hemen tutulmuş taze balıklarla rakı çerdi.

Her yıl, hasat sonunda, yine söylenenlere göre, satılan mahsullerle. Biriktirilmiş altınları, küflenmesinler diye çiftliğinin büyük odasında renkleri hâlâ canlı Şiraz halısının üstüne yaparlar, kumlarla ovarlarmış.

Kasabadaki ilk mektebe giden üç oğlu için, her sabah çift atlı, yürüdükçe çın çın öten çamparalı yaylı koşulur, arabacı, köyü yakındaki şoseye bağlayan yayvan taş arnavut kaldırımı üstünde kırba-

cini şaklatır, tanrının her günü, sabah ve akşam bu kamçı sesi duyulur ve anlaşılır ki, sabah saat iki, akşam ise, saat onbir buçuktur.

Seneler böyle geçiyor.. bereketli mahsul her yıl, tarlalardan büyük çiftlik binasının demir ambarlarına doluyor. Güzün de, buğday yüklü arabalar, günde beş on defa kasabaya taşınıyorlardı.

Mahsulün çok bereketli olduğu yıllar, büyük yığınlar halinde çayır-lıkta dikilen harmanlarını dolaşır, taneleri en büyük başaklardan kucak kucak toplar, onları eve getirir, sabahları asmalı kahveye tavla oynamaya çıkmadan önce: onları yan yana getirir, örgüler vücutte getirir, onlara çeşit çeşit şekiller verir; sonra da misafir odasının duvarlarına asardı. Bu onun özenli işlerinden biri, ve hüneri idi.

Köy, beyleriyle öğünüyordu. Aksi nankörlük olurdu. kasabanın hiç bir köyünde böyle büyük ve zengin, babacan bir zengin yoktu. Kasabada, Yeşilova köyü saygı ile âdeta haset ile anılırdı. Hacı bey fakirleri korur, biraz zengince-leri de, haset damarları kabarıp ezmeğe uğraşmazdı. Onun neşesi bile köye yeterdi..

Ramazan geceleri, çiftlik binasının büyük sofasında, kasabadan getirdiği imamla teravih kıldırırdı. Bayram günleri, köyün irili, ufaklı çocukları çiftliğe uğrarlar, hepsi üç beş kuruş alır, bu bir ümit bir hatıra halinde daha ramazanın başında çocukların kalbini titretirdi.

Hacı beyin çocukları büyümek-teler.. yine Çift atlı yaylı araba, yine kasaba ile köy arasında işliyor: Fakat köylüler, çocukların gidişini beğenmiyorlar. Ortada birşey yok.. fakat bu çocuklar köyden hoşlanmıyorlar, şehirden, ve bu yaşta kadından ve içkiden söz açıyorlar..

Bir gün geldi, üç çocuğundan birisi olsun ilk mektebi bitiremedi.

Bey geniş topraklarına bakarak, çocuklarını, yarına emin bir şekilde terkedeceğini düşünüyordu. Hayat mektep değildi ya! Toprak onlar için altındı. Ve altınla da herşey yapmak mümkündü.

Mekteple ilgileri kesilen çocuk-ları, köy meydanlarında, at koştu-ruyorlar; kadınları, kızları, kuşları hayvanları ürkütüyorlar, ve bundan delicesine zevk duyuyorlardı. Bir iki defa kaza da yaptılar.

Aralarında pek az yaş farkı bu-lunan çocuklar serpilince, Bey birer yıl ara ile, üç oğluna da kasaban bir kız aldı. Kasaba halkı haftalarca düğünlere taşındı, durdu. Köy dü-ğünü deyip geçilir mi?

Fakat, Hacı bey, elli sekiz yaş-larında, bir gece yarısı, fenalaşarak, kalp sektesinden ölünce, üç kardeş kavga ve gürültülerle, Kara derenin Büyü çaya dikine kavuştuğu yer-le, Doma sırtarı arasındaki toprak-ları üçe böldüler.

Bu vak'adan bir yıl kadar son-ra da ortanca ve küçük, karılarının teşvikiyle, topraklarını kasabalı bir tüccara satarak, vilâyet merkezine taşındılar. Yalnız, büyük, köyde kalmıştı. O ruhan ve geleneklere alışkanlığı ile köye bağlı görünüyordu.

Şimdi o da tıpkı babası gibi as-malı kahve altında, evden altın oy-malı, göbeği sedefli tavlayı getirte-rek oyun oynuyordu. Hem de sa-bahtan akşama kadar. Ver gitsin gelene, gidene kahve.. akşamları da Ocakbaşı köyüne giden toprak yo-lun sağındaki değirmenine giderek; köyün bir iki hovardasile rakı içi-yordu. Tanrının bütün günleri böy-le geçmeğe başlamıştı. Cömertti, karşılıksız boyuna veriyordu.

İlk günleri babası gibi atına bi-nerek, kendisine düşen topraklarda çalışan işçileri görmeğe giderken sonraları bundan da bıktı ve bu işi bir adamına bıraktı.

Köyde, acemi ve çirkin hovar-dalıkları yüzünden itibarı da azalı-yordu. Kontrolsuz topraklar, yavaş yavaş satılmağa başlandı. Değirmen bir meyhadeden farksızdı. İsrâf su gibi akıyordu. Güneşe kar dayanır mı?. Burada yeni kurulan bir de-ğirmenin sağlam itibarı yüzünden artık müşterisiz kalan değirmen de bir gün geldi, satıldı.

Büyük çiftlik binasının çatıları kararıyordu. İçleri çeşit çeşit, cins cins hayvanlar dolu ahırlar da şimdi, eskimiş gübrelerden baş-ka bir şey yoktu. Hacı bey hayvan meraklıydı. güvercinden tavuğa, koyundan ata kadar her cins hay-vanın en iyisini beslerdi.

Büyük Şiraz halısı parçalanmağa başlamıştı.. Çiftlik bir harabe idi beş altı yıl bu çöküşe kâfi gel-mişti. Duvarlarda asılı antika taş levhalarda yazılar tozdan seçi-lemiyordu. Dört tarafından, bütün cihetlerin rüzgârını ve ışığını alan pencerelerin camları kırılmış, yerle-rine, hamurla gazete kâğıtları ya-pıştırılmıştı. Bunlar, rüzgârla yırtı-lıyor. esintili zamanlarda, bu yırtık yerler garip bir gürültü çıkarıyor; yağmur buralardan giriyordu.

Avlunun ortasında bir araba dö-küntüsü kalmıştı. Ondan fazla çe-şitte hayvanın dolaştığı avluda şim-di, eski gübreleri gagalarile eşeli-yen serçeler dolaşıyordu.

Kanapenelerin altındaki bandlar kopmuş, koltukların şişkin karın-larından talaşlar fırlamıştı. Du-varlardaki başak süsler soluyor-lardı..

Hacı beyin, büyük oğlunun de-vam eden uygunsuzlukları son itibarını da öldürüyordu o, şimdi sabahtan akşama kadar içiyordu. Birkaç yordakısı peşini bırakmı-yor, mevsiminde altın olan toprak parça parça satılıyor. beraberce yiyorlardı.

Karısı bu halden bıkmış usan-mıştı.. bütün çırpınmaları boştu. Hacı bey tanıyan köylüler dere solundaki geniş topraklara üzün-tüyle bakıyorlar; beyin şu hovarda oğlunu gördükçe derin derin iç çekiyorlardı.

Köye sağlamca yerleşmeğe baş-lyan kasabalının onlara ne faydası

olurdu.. nerdeyse, köyü baştan sona alacak, onlara zırnık bırakmı-yacaktı.

Hacı beyin büyük oğlunun yaşı otuzunu bir hayli aşmıştı. Günün bütün saatlerinde, pos, kızıl bıyık-ları rakı kadehleri içinde yüzüyor, asmalı kahve önünde cıvık yare-liklerde bulunuyordu.

Çiftlik binasına bitişik tarlalar-dan gayrı, son parça toprağı da sattığı günün akşamıydı. İçmiş iç-miş, akşam karanlıkları çöktükten sonra eve dönmüştü. Tahtaları çü-rümeğe başlamış merdivenlerden büyük misafir odasına çıktı.

Karısı çoktanberi kasabada, ba-basının yanındaydı. Akşamın son ve kızıl ışıkları, gazetelerle kapalı pencerelerden odaya doluyordu. Ev-velâ gün batısına baktı: Yalçın dağı gölgeler içinde ve dumanlıydı. Şeh-ri, kasabaya bağlayan şosenin be-yaz uzanışına döndü; bir Kamyon, arkasında uzun bir toz bırakarak ilerliyordu. Köyü, şoseye bağlayan yolda, tarla sürmekten dönen bir kaç köylüye gözü ilişti.

Solda, geniş ve siyah topraklar uzuyordu.. mevsim sonbahar.. süğüt-lerle, yeşil bir yol gibi kıvrıla kıvrıla Büyük çaya varan karadereye gözleri daldı.. Sonra Doma sırtları-na döndü, taş gibi donakalmıştı. Ayağını, parçalanmış Şiraz halısı-nın bir yırtığından kurtarmağa uğraşarak yürüdü. Yere baktı: Halı bir paçavradan farksızdı. Koltukla-rın yere değen talaşlarını gördü. Tekrar Doma sırtlarına doğru bak-tı. Tâ Büyük çaydan çiftlik binası-na kadar ağır ağır, düşüncelerle bakışını gezdirdi. Artık onun, bina-ya bitişik topraklardan otuz dö-nümlük bir yeri kalmıştı..

Karısını hatırladı, bir burğu san-ki kafa tasını zorluyordu. Büyük avluda gübreleri eşeliyerek yem arayan serçeler yuvalarına dön-müşlerdi.

Bir aralık da gözleri, duvarlarda babasının, bol ve muhteşem mah-sul senelerinde kendi ellerile ö-zenle uğraşarak yaptığı başaklar-dan duvar süslerine takıldı. Ağır adımlarla onlara yaklaştı. Bir du-varın, tavana muyazi bir hattını bir uçtan bir uca kaplayan başak

Frikyā baş piskoposları

(The Cities And Bishoprics Of Phrygia)

W. M. Ramsay

Oxford ve Aberdeen Üniversiteleri
Profesörü

Ceviren: H. Hilmi ERSAN

Seleukos

[Aynen kitaptan] sahife 185

2 — Menderes üzerindeki Antiochia :

Bu şehir, Menderes geçidine ve Ephes'den şarka, Aphrodisias ve Tabai'ye giden yollara hakim olmak maksadile tesis edilmiştir. Plimgnin nezdine göre Symmaithos ve Krasnos isminde iki eski şehirden terkip edilmiştir. Fakat Stephanus bu şehrin eski isminin Pythopolis olduğunu söylüyor. Münferit bir tepe üzerinde kurulmuş bir vaziyette ve Morsynos deresi ile Menderes dere-sinin birleştiği noktaya hâkim bir

süslerini birer birer süzdü. En büyüğü önünde durdu: düşündü.

Hayalinde babasının vücudu, kardeşlerle beraber şakalaşarak bu yegâne hünerini yaptığı yaz günleri canlandı. İçinde karmakarışık bir hal vardı. Ona bir şeyler oluyordu. Hovarda gözleri sulanmağa başladı. İki damla yaş rakı ile ıslanmış bıyıklarına, oradanda dudaklarının köşelerine yuvarlandı.

Bir sandalyaya çıkarak, örgü başak süslerinden en büyüğünü aldı. Ona, hakikî ve candan dokunuyordu. Göz yaşları birbirini takip etti. Babası, iri vücudu ile karşısına dikilmiş. karanlığın içinde ona bakıyor, yerinden kımıldamıyordu.

Yüzünde, insanlık duygularıyla çizilmiş uysal hatlar belirmişti. Geniş ve boş avlunun ortasındaki araba döküntüsü, bilmem nasıl, gözlerinin önüne geliverdi. Çiftlik ahırlarında kalan iki cılız öküzü düşündü.

Dudaklarının köşelerinde biriken göz yaşlarını yalıyarak güldü.

Kollarında büyük başak örgüsü ağlamakla sevincin karıştığı bir yüzle odadan koşar gibi uzaklaştı.

Bahar yakındı. Köylüler topraklarını sürmekle meşguller.. o gecenin ertesi, büyük çiftlik avlusunun ortasından gelen bir keser sesi duyuldu. Meraklı köy insanları, kadın, erkek tarabaların deliklerinden avluya baktılar: Hacı beyin büyük oğlu, bir arabayı tamirle uğraşıyordu.

Köylülerin her biri ayrı ayrı buna şaşılar.. tekrar tekrar gözlerini inandırmak için ona baktılar, Gördükleri doğruydı. Bu haber, tez elden köyü dolaştı.

Daha ertesi gün, Onu, tarlaları yolunda gördüler. Arabanın üstüne bir pulluk oturtmuştu.. az sonra da, çiftlik binasına bitişik tarlalarından batı ucundakinde, nasırları çoktan kaybolmuş, ellerile pulluğun kollarını kavramış, tarla sürüyordu.

yerde bulunuyordu. Pekçok ve mütenevvi olan paralarında buradaki Menderes köprüsünün resimleri daima basılmıştır.

AphodisVas'a giden yol Antiokun surları dibinden geçiyordu. Hemen bu mintakada başı ve arka kısmı yok olan bir arslan heykeli, Picenini ve seyyahat arkadaşları tarafından görülmüştür. Bu heykelin sırtında OΔOC «yol» kelimesi yazılıdır. Şüphesiz seyyahlara bir yol işareti olmak üzere dikilmişti. Bundan başı ka bu yol üzerinde birçok kilometre taşları bulunmuş ve M. Radet tarafından P. 235 BCH 1890 da basılmıştır.

3 — Tantalos, Nicetas tarafından bir Komopolis olarak zikredilmektedir. Aphrodisias'dan akarak Antiokya'ya geçen ve Menderese dökülen çay Dandala — su = Tantalos çayıdır.

Binaenaleyh Tantalos, Menderesin cenup sahilinde bölgenin orta zamandaki ismidir.

4 — Hylaryma, Hierocles'in tasnifine göre Antioch ile Haspasa arasında bulunmuş olmalıdır. Hylarimeis halkı, dost ve kan kardeş sıfatıyla, Halikarmassas halkına muhahaslar gönderdiler: (Bull. Corr. Hell. 1890 P. 93).

5 — Harmala. Küçük bir şehir olarak tavsif edilmektedir. Burada Milâddan 1190 da Alexius isminde biri türedi kısa bir zaman için kendisini müdafaa etti. Nicetas Ephraem 539, 552 ; 6047. Bunun yakınında Pissa denilen bir şato vardı. Nicetasın yazdığına göre Alexius evvelâ Menderes vadisinde görüldü sonra Harmalaya geçti ve orada kendisinin bir hükümdar sülalesine mensubiyetini ilân etti.

6 — Louma ve Pentacheir : Bu şehirler Hasse tarafından Menderes vadisinde ve Antioch yakınında olarak gösterilmiştir. Nicetas'a göre

bunlar biraz daha garbdadır. Yani Maunt Latmos = Başparmak dağı yakınındadır.

7 — Manastırlar : George Pachymeres IP. 310 da Menderes vadisinde birçok manastırların mevcudiyetinden bahsediyor. Fakat bunlar zamanla terk edildi ve Türk fütuhatı devrinde ve bilhassa Michael Palaeologus (1258—82) zamanında başaltıldı.

8 — Gordiu Teichos : Bugünkü Karasunun bulunduğu yerde ve Mossynos nehirinin ortasına tesadüf eden bu ülkede bulunuyordu. Manlius, Tabai ye giderken Antiokdan bir günlük yürüyüşten sonra bu şehire vasıl olmuştur. Para basmıştır. Fakat Bizans listelerinin hiçbirinde zikredilmemiştir. İhtimal ki Antiok piskoposluğuna bağlıydı.

9 — Aphrodisias : Roma imparatorluğu zamanında (Karya) nın en büyük şehirlerinden biri idi. Zaman geçtikçe Karyanın garb sahili ehemmiyetini kaybetti. Sitelerinin çoğu küçüktü ve para basmak kudretini kaybetti. Halbuki dahil şehirleri gittikçe inkişaf etti. Nihayet «Diacletion» zamanında Aphrodisias Karyanın ana şehiri oldu.

Stephanus'a göre asıl ismi Leleganpalios, Megalapalis ve Ninae idi. Bu son isim «Zeus Nineudias» zamanında kullanılıyordu.

«Plarasa ve Tauropalis» Aphradisias'a bağlı küçük şehirlerdi. Plaraza para bastı aynı zamanda Aphradisais ile müşterek paralar bastılar.

Aphradisias'da Gardiana Attaleia isminde oyunlardan bahsedilmektedir. (CIG 2801). İhtimal bunlar Attalas isminde bir şahıs tarafından ihdas edilmiştir, ve Bergama devrine ait müesseselerdendir. Üçüncü asırda Asya sitelerinde Romalılarından evvelki devirlerde bulunmayan bir millî duygu ilk devirlerin ma-

halli hükûmetlerinin hürriyet sevgisiyle yaratılmış ve imparatorluğun son zamanlarındaki merkezî otokrasi ile imha edilmiştir.

Mr. Purser de Aphradisias'a ait bir güneş saati vardır, bunu Azig-yede bulmuştur. Kaidesinde Caracalla'ya ait bir ithaf cümlesi vardır. Binaenaleyh yapılış tarihi milâdî (211-217) arasındır.

Attaouda ve Aphradisias'ın yakın münasebetleri yüksek bir ailenin tarihinden öğrenilmektedir. Bu vesikalar da Aphradisias da bulunmuştur. Bu ailenin azasından en evvel yaşamış olan Karminius ikinci asrın başlangıcına tesadüf eder. Aynı ismi taşıyan oğlu Cyzicas da bir logistes yani «Consul» lerin işgal edebileceği bir mevkide bulunuyordu; ve Flavia Apphia ile evlendi. Flavia Apphia Asya baş rahiplerinden biri idi. Babası Flavius Athenagaras bir imparatorluk «Praecuratar» u idi. Çocukları da aynı rütbeleri kazandılar. M. Flavius Karminiae Athenagoras Livianus Senatariâl rütbesine çıkan memuriyet kursuna girdi; Praetarian oldu ve Lycia-Pamphylia da precansulluk yaptı. Bu tarih üçüncü asrın ilk yarısına tesadüf eder. Diğer oğlu Karminias Attaouda da «Meter Adrastas» un baş papazı idi. Diğer dört çocuğu da bu rütbeleri kazanmışlardır.

72 — (R. 1884). [Kitaptan alınacak sahife 189 satır 21-26].

Liermann in Analecta Epigraphica et Agonestica eseri, Aphrodiasias daki müesseselerin mufassal ve kıymetli bir Epigraphisini vermektedir.

10 — Herakleia Salbake, Baba-dağının cenup yamacında Tuas ovasında şimdiki Vakıf köyünün bulunduğu yerde idi. Burası M. Waddington tarafından keşf edilmiş

ve Sterret de 1884 de buraya ziyaret etmiştir. Bundan sonra M. Paris ee Holleaux da burada tetkikat yapmışlardır. Timeles nehri, Sitenin hudutları içinden geçiyordu ve bu nehir, Harpasasda bir kolu vardı. Herakleia paraları TIMEAHC ismini zikretmektedirler.

73 — Bu kitabe, 1885 Ath Mith. sahife 278 de ve aynı zamanda Maus. Smyrn NO. vy de basılmıştır. [Kitaptan alınacak sahife 190 satır 17-20].

Charmides ismi Herakleia da pek umumî idi ve yüksek seviyedeki aileler tarafından kullanılıyordu. Bundan anlaşıldığına göre muhtemeldir ki Charmideia oyunları bu siteye ait müesseselerdendi. Burada Prytanis ve Stephanophoros mevkilerini kazanmış bir baba ve evlât görüyoruz.

Kitabenin nerede bulunduğu hakkında kat'i surette malûmatımız yoktur fakat muhtemeldir ki Herakleia dan demir yoluna getirilmiştir. Adrastos adı da Heraklia da çok umumî idi. Bununlaberaber bu lâkap Aphrodisias, Attouda ve Trapezopolis de aynı derecede söylüyordu.

11 — Taleai (Tavas) vadisinin diğer şehirleri şunlardır: Tabai: halâ ismi Tuvas diye anılır; Apollonia Salbake (şimdiki Meded).

Apollonia'nın daha şarkında şimdiki Kızılcaölük yakınında, dağlarla çevrilmiş küçük bir vadide Sebastopolis harabeleri bulunmaktadır. Sebastopolisin asıl ismi meçhuldür. Notitias listesinde şehir bu isimle anılmaktadır. Bu şehrin diğer bir ismi Tapassa veya Anotetarte idi. Sebastopoiis, Alabanda birliğinin bu cihette en son şehri idi.

Son

DÜNYA TİYATROSUNDAN ÖRNEKLER

o. 2

Sayı: 2

Yabancı

Mourice Maeterlinck

Reşat GÖĞEN

Amca

Nerede olduğunu, nereden geldiğini, nereye gidileceğini bilmemek, öğleyi gece yarısından, kışı yazdan ayırmamak.. Ve bütün bu karanlıklar... Artık yaşamamak daha iyi idi. Acaba bu hal geçmiyecek kadar kuvvetli midir?.

Baba

Öyle gibi..

Amca

Fakat o hakikaten kör değildir..

Baba

Evet, büyük ışıkları farkedebiliyor..

Amca

Zavallı gözlerimize ihtimam edelim..

Baba

Onun daima garip fikirleri var.

Amca

Bazan neşesiz zamanları da...

Baba

Ne düşündüğünü mutlaka söylüyor.

Amca

Fakat eskiden böyle değildi.

Baba

Evet, evet, eskiden bizim kadar makuldü. Öyle olmayacak şeyler söylemiyordu. Bana öyle geliyor ki ona bu fazla cesareti veren Ursule'dür. Her sözüne cevap veriyor.

Amca

Cevap vermemek daha iyi. Bu ona fena bir hizmettir. (Saat on biri çalar.)

Kör (Dayanarak)

Camlı kapıya mı döndüm.

Kız

Çok iyi uyudunuz büyük baba..

Kör

Camlı kapı tarafına mı döndüm?

Kız

Evet büyük baba.

Kör

Orada kimse yok mu?.

Kız

Hayır, kimseyi göremiyorum..

Kör

Zannedersem birisi bekliyordu. Hiç kimse gelmedi mi?.

Kız

Hayır hiç kimse...

Kör (Amcaya ve babaya)

Hemşireniz de gelmedi mi?.

Amca

Artık gelmez; çok geç oldu. Herhalde iyi yapmadı.

Baba

Beni endişelendirmeğe başlıyor.

(Eve sanki biri giriyormuş gibi bir gürültü işitilir.)

Amca

Orada. Duydunuz mu?.

Baba

Evet, mahzen katından birisi girdi.

Amca

Hemşireniz olsa gerek. Yürüyüşünden tanıdım.

Kör

Ağır ağır yürüdüğünü duyuyorum.

Baba

Çok yavaş girdi.

Amca

Tabii hasta olduğunu biliyor.

Kitablar arasında :

İsmet Konur: Kıbrıs Türkleri, Remzi Kitapevi, 1938

Osmanlı İmparatorluğunun maddî ve mânevî yıkılışı, hudutlarımızın dışında kalan Türkleri, büyük ve hayatî bir mesele olarak ortaya atmıştır. Bugün, artık, siyasî ve hattâ içtimaî mukadderatını yabancı devlet ve milletlere bağlamak zorunda kalan bu talihsiz Türklerin, her mânasıyla hazin hayatlarını bilmek, tanımak ve gençliğe tanıtmak bir vazfe olduğu gibi, onları, hayata ve modern Türklüğe kavuşturacak yolları araştırmak ve irtibatı kesmemek bir zaruret, bir istikbal meselesidir.

İşte, bu lüzum ve zarureti tam zamanında duyarak, mütevazî kalemile bize «Kıbrıs Türkleri» ni tanıtan İsmet Konur'un kitabını, yukarıda söylediğimiz anlayış içerisinde gözden geçirmek icap eder.

«Kıbrıs Türkleri», duyan ve anlıyan bir Türk münevverinin, ıstırapını çok açık olarak ifade eden bir önsözden sonra, I — Memleket. II — Kıbrıs tarihine umumî bir bakış: a) Tarihten evvelki zamanlar, b) Tarih devirleri. III — Kıbrıs Türkleri: a) Menşe', Dil, Nüfus, b) Büyük Türk inkılâbı ve Kıbrıs Türkleri, c) İktisadî vaziyet, d) Dinî müesseseler, e) Kıbrıs Türk Millî kongresi, f) Maarif, g) Gazetecilik, h) Edebiyat, i) Kıbrıs Türklerinin istikbali. IV — Kıbrıs'ta Türk eserleri (35 resim, 3 harita) ve bir bibliyografyadan ibarettir.

Kitabı, kaynaklarının sıhhat derecelerini tesbit selâhiyetini kendimizde görmediğimiz tarih bilgisi veren kısmile, hali hazır Kıbrıs, bütün müesseselerile tanıtmaya gayret eden canlı ve yaşayan kısım olarak ayırmak mümkündür.

Kanaatimizce bu ikinci kısım, eserin en kıymetli tarafıdır. Burada müellif, bir tarihçi zihniyetile değil, tamamen milletini ve tarihini seven bir insan olarak Kıbrıs gözlerimizin önüne sermiştir. Bu bahiste, içtimaî müesseselerimizle uğraşanlarla, edebiyat, maarif ve gazetecilikle meşgul olanlara kıymetli ip uçları verecek malûmat mevcuttur. Ayrıca fotoğrafların ilâvesi, Kıbrısın Türklüğünü ve Türklük damgalarını taşıdığını göstermek itibarile de ehemmiyetlidir.

Hudutlarımızın dışında kalan Türkleri - Bugünkü hallerile - tanıtmak yolunda atılmış olan adımların ilki olarak bildiğimiz büyük emeklerin mahsulü olan eseri bütün Türklere okumalarını tavsiye ederken, Denizli İsmet İnönü Lisesinde Tarih öğretmeni bulunan müellifini - geç te olsa - tebrik etmek borcumuzdur.

ŞÜKRÜ ELÇİN

Amca
Hizmetçiden başak kimesyi göremiyorum.
Baba
Evet, yalnız hizmetçi var.. (Hizmetçiye)
Eve kim girdi?
Hizmetçi
Eve mi?
Baba
Evet, şimdi birisi geldi.
Hizmetçi
Hiç kimse gelmedi efendim.
Kör
Böyle içini çeken kim?
Amca
Hizmetçi; nefesi tıkanmış da.
Kör
Ağlıyor mu?
Amca
Hayır, niçin ağhyacak?
Baba (Hizmetçiye)
Kimes girmede mi?
Hizmetçi
Hayır efendim.
Baba
Fakat kapının açıldığını duyduk.
Hizmetçi
Bendim; kapıyı kapattım.
Baba
Açık mıydı?
Hizmetçi
Evet efendim.
Baba
Bu saatte niçin açık bırakılmış??
Hizmetçi
Bilmiyorum efendim, ben kapatmışım.
Baba
O halde kim açtı?
Hizmetçi
Bilmiyorum. Herhalde, benden sonra biri çıkmış olmalı.
Baba
Dikkat etmeli. Kapıyı öyle itmeyiniz! Biliyorsunuz ki gürültü yapıyor.
Hizmetçi
Fakat efendim, kapıya dokunmuyorum.
Baba
Evet dokunuyorsunuz.. Sanki odanın içine girecekmiş gibi dokunuyorsunuz.

Kör
Şimdi artık bir şey duymuyorum.
Amca
Neredeyse çıkacak, ona burada olduğu-muzu söylesek.
Baba
Geldiğine çok memnunum.
Amca
Bu akşam geleceğinden emindim.
Kör
Yukarı çıkması gecikiyor.
Amca
Bununla beraber muhakkak odur.
Baba
Tabii, başka bir ziyaret beklemiyoruz.
Kör
Mahzende artık hiç bir gürültü duymuyorum.
Baba
Hizmetçiyi çağırayım. Ne olduğunu anla-rız. (Zilin kordonunu çeker.)
Kör
Merdivende gürültü duyuyorum.
Baba
Çıkan hizmetçi olacak.
Kör
Zannedersem yalnız değil.
Baba
Çok ağır çıkıyor.
Kör
Hemşirenizin adımlarını duyuyorum.
Baba
Ben yalnız hizmetçininkini duyuyorum.
Kör
Bu hemşireniz olacak.
(Küçük kapı vurulur.)
Amca
Gizli merdivenin kapısını vuruyor.
Baba
Ben kendim açayım; çünkü bu küçük ka-pı çok gürültü çıkarır. Zaten, bu kapı odaya kimseye görünmeden girmeğe yarar. (Küçük kapıyı yarı açar. Hizmetçi, dışarda, kapının aralığında kalır.) Neredesiniz?
Hizmetçi
Buradayım efendim.
Kör
Hemşireniz kapıda mı??

**Şemsi Terakki Debagat ve
Ticaret Türk Anonim
Şirketi Denizli**

Sermayesi: 225,000 T. L.
Posta kutusu : No. 2 Tel adres. Denizli Şemis

Kösele Fabrikası

Sağlam imalâtı muntazam muamelesi, seri muhaberesi ile yurdun her köşesinde tanınmıştır.

**Denizli İktisat Bankası
Türk Anonim Şirketi**

Sermayesi : 250,000
Tesis tarihi : 1927

Müsait şeraitle, vadeli, vadesiz mevduat kabul eder.

**Garbî Anadolu Dokumacılar
küçük sanat kooperatifler
Birlik kooperatifi**

MERKEZİ : Denizli

Kendisine bağlı ortak Kooperatifler tarafından kaput, astarlık bez, çarşaf vesair her çeşit pamuklu el dokumaları imal edilmektedir. Malûmat hususunda Birliğe müracaat edilmelidir.

Tel adresi : Birlik Denizli

Sigaralarınızı taze almak lâzımdır. Fazla miktarda alıp saklamak zararlıdır. Çünkü bunlar fazla kaldıkça hava şartlarından müteessir olur ve içimleri değişir.

Inhisarlar Umum Müdürlüğü

**Halk Bankası ve Halk
Sandıkları**

2284 Sayılı kanunla kurulmuş mesleki küçük kredi müessesesidir.

BANKA : Ankara

SANDIKLAR: Ankara Halk Sandığı
İstanbul Halk Sandığı

Ajanlar : Denizli. Bursa,
Kastamonu, Gaziantep.
Maraş.

Küçük ticaret ve san'atlara Mesleki faaliyetleri için kolaylık la kredi verir ve tevdiat kabul eder.

DERGİ ÇIKARAN HALKEVLERİ

Derginin adı	Çıkaran Halkevi	Derginin adı	Çıkaran Halkevi
Başpınar	Gaziantep	Karaelmas	Zonguldak
Çorumlu	Çorum	Kaynak	Balıkesir
Doğuş	Kars	Konya	Konya
Erciyes	Kayseri	Ondokuz Mayıs	Samsun
Fikirler	İzmir	Taşpınar	Afyon
Gediz	Manisa	Türk Akdeniz	Antalya
Görüşler	Adana	Ün	İsparta
Halkevi	Eskişehir	Uludağ	Bursa
İnanç	Denizli	Yenitürk	Eminönü
İnan	Trabzon	Halk Bilgisi Haberleri	Eminönü
Karacadağ	Diyarbakır		

PLATI 10 KURUŞ

Halkevi reisliğine

Şehremini

ÜLKÜ MATBAASI